

Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yatkinlıkları

İsrafil Yaşın¹

Özet

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi yatkinlıklarının incelenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında Muğla ili Milas ilçesindeki ortaokullarda eğitim-öğretim gören araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 199'ü kadın ve 220'si de erkek olmak üzere toplam 419 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu ile birlikte Türkçe uyarlaması Erbaş, Ünlü ve Kalemoglu-Varol (2015) tarafından yapılan “Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer” ile “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek” alt boyutlarından oluşan “Beden Eğitimi Dersi Yatkinlık Ölçeği (BEDYÖ)” uygulanarak veriler toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS 22.0 istatistik programına girilerek güvenilirlik testi, tanımlayıcı analizleri ve normallik testi yapılmıştır. Normallik analizleri sonucunda ölçek verileri normal dağılım göstermediğinden dolayı grupların puanlarını karşılaştırmak için non-parametrik Mann Whitney-U testi ile Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Yatkinlık Ölçeğinden aldıkları puanlara göre beden eğitimi dersi yatkinlık düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu, cinsiyet değişkenine göre gruplar arasında fark olmadığı sonucu elde edilmiştir ($p>0,05$). Sınıf değişkenine göre ise beden eğitimi dersine verilen değer ile beden eğitimi dersine yönelik algılanan yetenek alt boyutlarına ve BEDYÖ toplam puanına göre 5. ve 6. sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı farkların olduğu ($p<0,05$), 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin 7. ve 8. sınıf öğrencilerine göre daha fazla düzeyde beden eğitimi dersi yatkinlığına sahip oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak beden eğitimi dersi yatkinlığı üzerinde cinsiyet değişkeninin gruplar arasında fark oluşturacak kadar etkili olmadığı, sınıf değişkeninin ise etkili olduğu ifade edilebilir.

1 Milli Eğitim Bakanlığı, Milas/Muğla, Mail: israfil_58@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-9395-8474>

GİRİŞ

Milli Eğitim'in temel amaçları ile birlikte "bireylerin beden, ruhen ve fikren gelişimini sağlamak, günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazırlamak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacı ile yapılan düzenli ve metotlu çalışmalar" olarak ifade edilen beden eğitimi dersi (Yılmaz, Yılmaz ve Türk, 2010), ülkemizde ilkokuldan itibaren başlayıp lise eğitiminin sonuna kadar her kademede haftalık ders çizelgeleri içerisinde yer almaktadır. Okul kademeleri ilerledikçe beden eğitimi ve spor dersinin uygulanma biçimi ve amacı değişiklik göstermektedir. İlkokullarda oyun yoluyla öğrenme ön plana çıkarken, ortaokulun üst sınıfları ve lise kademesinde ise hareket yoluyla öğrenme, sağlıklı yaşama ve spor kültürü oluşturma, ilgi, istek ve ihtiyaçlar doğrultusunda mesleğe yönlendirme amaçlanmaktadır (Erdoğan ve Sural 2021). Belirtilen amaçların yanında beden eğitimi derslerinin çocuklara yaşam boyu devam ettirebilecekleri, birçok beceri ve yeterlik kazanabilecekleri fiziksel aktivite ve spor türleri ile tanıştırmak gibi amaçları da bulunmaktadır. Çocukların gelişim sürecinde karar verme, iş birliği yapma, çevresine karşı saygı gösterme gibi değerlerin kazanımında bu etkinlikler eğitim sistemi açısından önemlidir (Park, Avcı ve Bayraktar, 2020; Graber, Woods ve Castellli, 2007).

Beden eğitimi ve sporun ifade edilen amaçlarını gerçekleştirmek üzere gençlerin fiziksel etkinliklere katılmalarını sağlamak ve onları yönlendirmek amacı ile Welk (1999) tarafından "Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modeli" geliştirilmiştir. Bu modele göre fiziksel aktivite katılımı; pekiştirici faktörler (aile, arkadaş ve öğretmen), yatkınlık faktörü (yapabilir miyim?, buna değer mi), kolaylaştırıcı faktörler (fiziksel uygunluk, yetenek, erişim vb.) ve kişisel bilgilerden (yaş, cinsiyet) oluşan dört faktörün birbirini etkilemesi ile oluşmaktadır (Hilland, 2009).

Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modelinin temelini oluşturan, gençlerin fiziksel aktiviteye katılma olasılığını artıran beden eğitimine yatkınlık (Rowe vd., 2007), fiziksel etkinliklere karşı bilgi, tutum ve öz yeterlik inançlarından oluşan bir kavram olarak ifade edilmektedir (Welk, 1999). Bu modelin yatkınlık faktörüne göre gençler fiziksel etkinliklere katılmak için karar alırken kendilerine "Yapabilir miyim?" ile "Buna değer mi?" sorularını sormaktadırlar (Welk, 1999). "Yapabilir miyim?" sorusu bireylerin sahip oldukları yetenekleri ile neler yapabileceğine dair kişisel inançları olan öz-yeterlik ile ilgilidir (Senemoğlu, 2020; Yaşın, 2022). "Buna değer mi?" sorusu ise etkinliklere katılan bireyin elde edebileceği hoşlanma, inanç ve tutumları ile ilgilidir (Welk, 1999).

Literatür incelendiğinde Hilland vd. (2009), Welk'in (1999) geliştirdiği "Gençlik Fiziksel Aktivite Teşvik Modelinin" yatkınlık faktörünü dikkate alarak Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeğini geliştirmişlerdir. Evangelou ve Digelidis (2018) ölçeğin orijinalini kullanarak, Erbaş ve Ünlü (2016) ile Dinçer (2019) Türkçeye uyarlaması Erbaş, Ünlü ve Kalemoglu-Varol (2015) tarafından yapılan formunu kullanarak, Keskin, Öncü ve Küçük Kılıç (2016), Çivril-Kara (2018), Turan (2020), Akbulut (2021) ile Akbulut ve Öncü (2021) ise Öncü vd. (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan formunu kullanarak yapılan araştırmalar bulunmaktadır.

Verilen bilgiler doğrultusunda ortaokul öğrencilerinin çeşitli değişkenlerine göre beden eğitimi dersi yatkınlıklarının incelenmesi amacı ile yapılan araştırmada kullanılan ölçeğin farklı bir evrende ve örnekleme yapıyor olması ile araştırmada da elde edilen bulguların öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlıkları hakkında alana katkı sağlayacak olmasından dolayı araştırmamız önem taşımaktadır. Araştırmada ayrıca aşağıdaki sorulara da yanıtlar aranmıştır.

1. Öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlık düzeyleri hangi seviyededir?
2. Öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine göre beden eğitimi dersi yatkınlıkları arasında fark var mıdır?
3. Öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenine göre beden eğitimi dersi yatkınlıkları arasında fark var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli:

Ortaokullarda okumakta olan öğrencilerin çeşitli değişkenleri bakımından beden eğitimi dersi yatkınlıklarının incelenmesi amacı ile yapılan araştırma genel tarama yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Karasar (2018) genel tarama modelini; "Çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri" olarak ifade etmektedir.

Evren-Örneklem:

Araştırmanın evrenini 2022-2023 yılında Muğla ili Milas ilçesindeki devlet ortaokullarında okuyan 8250 öğrenci oluşturmaktadır. Evrenin büyüklüğü bilindiğinde basit seçkisiz örnekleme formülüne göre %95 güven aralığı ve $\alpha = .05$ hata payına sahip olmak üzere evren büyüklüğü 8250 kişiden oluşan araştırmada, yapılan hesaplamalar sonucunda örneklem

sayısının en az 368 kişiden oluşması uygun görülmüştür (Karasar, 2018). Yapılan hesaplamalar doğrultusunda araştırmanın örneklemini ise Muğla'nın Milas ilçesindeki devlet ortaokullarında okumakta olup araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü toplam 419 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 419 öğrencinin 199'ı (%47,5) kadın, 220'si (%52,5) ise erkektir. 123 (%29,4) öğrenci 5. sınıfta, 88 (%21) öğrenci 6. sınıfta, 105 (%25,1) öğrenci 7.sınıfta, 103 (%24,6) öğrenci ise 8. sınıfta öğrenim görmektedirler. Araştırma grubu “seçkisiz örnekleme yöntemlerinden” olan “basit seçkisiz örneklem” yöntemi ile oluşturulmuştur. Basit seçkisiz örneklem yönteminde araştırmanın evrenindeki tüm elemanların örnekleme seçilebilme ihtimalleri eşittir (Arıkan, 2004; Karasar, 2018).

Veri Toplama Araçları:

Araştırmada kişisel bilgi formu ile birlikte Hilland vd. (2009) tarafından geliştirilip Türkçe formunun uyarlaması Erbaş, Ünlü ve Kalemoglu-Varol (2015) tarafından yapılan “Beden Eğitimi Dersi Yatkinlik Ölçeği (BEDYÖ)” uygulanarak veriler toplanmıştır. Beden Eğitimi Dersi Yatkinlik Ölçeği iki alt boyut ve 11 maddeden oluşmaktadır. Birinci alt boyut 6 maddeden oluşan, “beden eğitimi dersine verilen değer” ve ikinci boyut ise 5 maddeden oluşan “beden eğitimi dersine yönelik algılanan yetenek” alt boyutudur. Beşli Likert tipindeki ölçek , (1) Kesinlikle katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle katılıyorum şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan 3, 4 ve 5. maddeler olumsuz ifadeler içerirken diğer maddeler olumlu ifadeler içermektedir. Olumsuz maddeler tersten puanlanmıştır. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 55 en düşük puan 11 dir. Ölçekten elde edilecek puanlar sınıflandırıldığında; 1-11 çok düşük, 12-22 düşük, 23-33 orta, 34-44 yüksek ve 45-55 çok yüksek yatkinliği işaret etmektedir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri için yapılan Cronbach Alfa testi sonucunda Beden Eğitimi Dersi Yatkinlik Ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,71 olarak bulunmuştur (Erbaş, Ünlü ve Kalemoglu-Varol, 2015).

Araştırma Yayın Etiği:

“Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi” Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu-1'in 06/02/2023 tarih ve 21 sayılı kararı ile araştırmanın etik kurallara uygun olduğu bildirilmiştir.

Verilerin Analizi:

Ortaokul öğrencilerine kişisel bilgi formu ile birlikte BEDYÖ uygulanarak toplanan verilerin analizleri SPSS 22.0 istatistik programı kullanılarak

gerçekleştirilmiştir. Cronbach's Alpha testi ile elde edilen verilerin güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir (tablo 1).

Tablo 1. BEDYÖ alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik test sonuçları

Boyutlar	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer	0,74	6
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek	0,88	5
BEDYÖ	0,83	11

Ölçeklerden elde edilen verilerin güvenilirlik analizleri için yapılan Cronbach's Alpha testi güvenilirlik katsayıları; Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer (BEDVD) boyutunda 0,74, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek (BEDYAY) 0,88, BEDYÖ için ise 0,83 olarak tespit edilmiştir. Genel olarak 0,7'nin üzerindeki Cronbach Alfa değerlerinin kabul edilebilir olmasından hareketle veri toplama araçlarının araştırma için güvenilir seviyede ölçme yaptığı söylenebilir (Pallant, 2017).

Öğrencilerin BESDSKÖ'den aldıkları puanların normallik varsayımı analiz edildiğinde Kolmogorov Smirnov (K-S) ve Shapiro-Wilk (S-W) testlerine ilişkin istatistiklerin $p < 0,05$ 'e göre anlamlı olduğu, ölçeklerden alınan puanların normal dağılım göstermeyerek normallik varsayımını karşılamadığı tespit edilmiştir (tablo 2).

Tablo 2. BEDYÖ alt boyutlarına ilişkin normallik testi sonuçları

Boyutlar	K-S			S-W	
	n	İstatistik	p	İstatistik	p
Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer	419	,111	,000*	,954	,000*
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek	419	,118	,000*	,931	,000*
BEDYÖ	419	,103	,000*	,965	,000*

* $p < 0,05$

Grupların dağılımı normal olmadığından dolayı öğrencilerin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre gruplar arasındaki farkı tespit etmek için non-parametrik Mann Whitney-U testi ile Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları %95 güven düzeyinde ele alınmış olup $p < 0,05$ değerleri ise istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 3. Öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkımlık ölçeği puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler

Alt Boyutlar	n	Ortalama Puan			Toplam Puan		
		Min	Max	Ort.± S	Min	Max	Ort.± S
Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer	419	1	5	3,85±,71	6	30	23,12±4,29
Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek	419	1	5	3,73±,89	5	25	18,67±4,48
BEDYÖ	419	1,55	5	3,80±,65	17	55	41,80±7,19

Tablo 3’de görüldüğü üzere öğrencilerin BEDYÖ’den aldıkları puanlara göre yapılan tanımlayıcı analizler sonucunda Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutunda en düşük “6”, en yüksek “30” ve ortalama “23,12” puan, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda en düşük “5”, en yüksek “25” ve ortalama “18,67” puan, BEDYÖ toplamda da en düşük “17”, en yüksek “55” ve ortalama “41,80” puan aldıkları betimlenmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre mann whitney-u testi sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	n	X± Ss	Md	S.O.	S.T.	z	p	
BEDYÖ	BEDVD	Kadın	199	23,56±3,86	24	221,53	44083,50	-1,859	,063
		Erkek	220	22,73±4,62	23	199,58	43906,50		
	BEDYAY	Kadın	199	18,70±4,09	19	206,39	41071,00	-,583	,560
		Erkek	220	18,64±4,82	20	213,27	46919,00		
	TOPLAM	Kadın	199	42,26±6,43	43	215,47	42878,00	-,880	,379
		Erkek	220	41,38±7,81	42	205,05	45112,00		

**p<,05*

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçlarına göre; Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer (BEDVD) boyutu ($z=-1,859$, $p=,063>,05$), Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek (BEDYAY) boyutu ($z=-,583$, $p=,560>,05$) ile BEDYÖ toplam puanına göre ($z=-,880$, $p=,379>,05$) kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

Tablo 5. Sınıf değişkenine göre kruskall wallis-h testi sonuçları

Alt Boyutlar	Değişken	n (419)	S.O.	Md	x^2	df	p	fark	
BEDVD	5. Sınıf ¹	123	235,25	24	33,450	3	,000*	1>3	
	6. Sınıf ²	88	254,19	25				1>4	
	7. Sınıf ³	105	173,53	23				2>3	
	8. Sınıf ⁴	103	179,27	23				2>4	
BEDYÖ	BEDYAY	5. Sınıf	123	214,55	19	8,956	3	,030*	2>3
		6. Sınıf	88	235,31	20				
		7. Sınıf	105	183,92	18				
		8. Sınıf	103	209,53	19				
Toplam	5. Sınıf	123	229,75	44	28,018	3	,000*	1>3	
	6. Sınıf	88	253,66	45				1>4	
	7. Sınıf	105	175,03	40				2>3	
	8. Sınıf	103	184,75	41				2>4	

$$p < ,05$$

Tablo 5 incelendiğinde sınıf değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçlarına göre; Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer (BEDVD) boyutu ($x^2=33,450$, $p=,000<,05$), Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek (BEDYAY) boyutu ($x^2=8,956$, $p=,000<,05$) ve BEDYÖ toplam puanına göre ($x^2=28,018$, $p=,000<,05$) öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar elde edilmiştir. Elde edilen farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan Mann Whitney-U testlerinin sonuçlarına göre 5. ve 6.sınıflar lehine anlamlı farklar tespit edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Ortaokullarda okumakta olan öğrencilerin çeşitli değişkenleri bakımından beden eğitimi dersi yatkınlıklarının incelenmesi amacı ile yapılan araştırmada öğrencilerin BEDYÖ'den aldıkları puanlara göre yapılan tanımlayıcı analizler sonucunda öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlık puanlarının ortalamasının üzerinde olduğu, en yüksek puan ortalamasının ise Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutunda elde edildiği betimlenmiştir (tablo 3).

Beden eğitimi dersi yatkınlık ölçeği kullanılarak Erbaş ve Ünlü (2016) tarafından ortaokul öğrencileri ile yapılan araştırmada da Beden eğitimi dersine verilen değer ile Beden eğitimi dersine yönelik algılanan yetenek

boyutları ve ölçek toplam puanlarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlıklarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmamıza benzer şekilde Öncü vd. (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan “Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeği” kullanılarak yapılan araştırmada da Keskin, Öncü ve Küçük Kılıç (2016) ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının orta seviyenin üzerinde, öz-yeterliklerinin ise yüksek düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Çivril-Kara (2018) ortaokul öğrencileri ile, Akbulut (2021) ortaokul ve lise öğrencileri ile Akbulut ve Öncü’de (2021) ortaokul öğrencileri ile yaptıkları araştırmalarında öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ile öz-yeterliklerinin orta seviyenin üzerinde olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmacılar tarafından elde edilen bu bulgular araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi dersi yatkınlıklarını belirlemek için yapılan analizler sonucunda Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer ile Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutları ve BEDYÖ toplam puanında kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir ($p>,05$). Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer ile BEDYÖ toplam puanında kadın öğrencilerin, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda ise erkek öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (tablo 4).

Dinçer’de (2019) Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeğini kullanarak 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada araştırmamıza benzer şekilde kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde etmediğini, Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutunda kadın öğrencilerin, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda ise erkek öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Keskin, Öncü ve Küçük Kılıç (2016), Çivril-Kara (2018) ile Akbulut’da (2021) araştırmamızın sonuçlarına benzer şekilde araştırmalarında kadın ve erkek öğrenciler arasında beden eğitimi dersine yönelik tutum boyutunda anlamlı bir fark tespit etmemişlerdir. Araştırmamızdan farklı olarak ise beden eğitime yönelik öz-yeterlik boyutunda erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde etmişlerdir. Ayrıca Çivril-Kara (2018) BEDYÖ toplam puanı bakımından da erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark elde etmiştir. Turan’da (2020) lise öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada öz-yeterlik boyutunda erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde ettiğini ifade etmiştir. Akbulut ve Öncü (2021) ise tutum ve öz-yeterlik puan ortalamaları bakımından daha yüksek puanlara sahip olan erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden farklılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulguların yanında Hilland vd. (2009) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Yatkınlık Ölçeğini kullanarak 5. 6. 7. ve 10. sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları araştırmalarında

Evangelou ve Digelidis'de (2018) Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda erkek öğrenciler lehine anlamlı bir fark elde etmişlerdir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi dersi yatkınlıkları literatür çerçevesinde tartışılmış olup araştırma bulgularımız literatür ile paralellik göstermektedir. Araştırmamızdan farklı olarak elde edilen sonuçları ise evren ve örneklem farklılıkları ile öğrencilerin farklı özelliklerine bağlamak mümkündür. Araştırmamız sonucunda cinsiyet değişkeni bakımından fark oluşmamasını ortaokul seviyesinde beden eğitimi ders müfredatının genelde oyun formatı ve temel düzeyde bilgilere ve becerilere dayalı olmasından dolayı herhangi bir cinsiyetin öne çıkabileceği bir durumun söz konusu olmamasından kaynaklanabileceği ifade edilebilir.

Öğrencilerin sınıf değişkenlerine göre yapılan analizler sonucunda Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutunda 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri arasında 5. ve 6. sınıf öğrencileri lehine, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda 6. ve 7. sınıflar arasında 7. sınıflar lehine, BEDYÖ toplam puanında da 5. 6. 7. ve 8. sınıf öğrencileri arasında 5. ve 6. sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı farklar elde edilmiştir ($p < 0,05$). 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeği toplam puan ortalamalarının 7. ve 8. sınıfların puan ortalamalarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (tablo 5).

Erbaş ve Ünlü'nün (2016) 6. ve 7. sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları araştırmada Beden eğitimi dersine verilen değer boyutu ile BEDYÖ toplam puanında 6. sınıflar lehine tespit ettikleri anlamlı fark ile Keskin, Öncü ve Küçük Kılıç (2016) ile Akbulut ve Öncü'de (2021) yapmış oldukları araştırmalarda beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlik boyutlarında 6. 7. ve 8. sınıflar arasında 6. sınıflar lehine elde ettikleri farklar araştırmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir. Benzer şekilde Akbulut'da (2021) araştırmasında beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlik boyutlarında 6. 7. 8. ve 9. sınıflar arasında 6. ve 7. sınıflar lehine elde ettikleri farklar araştırmamızın sonuçlarına paralellik göstermektedir. Çivril-Kara'da benzer şekilde (2018) 5. 6. 7. ve 8. sınıflar arasında 5. 6. ve 7. sınıflar lehine elde ettiği farklar araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Evangelou ve Digelidis (2018) 5. 6. 7. ve 10. sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları araştırmalarında 5-6 ile 10. sınıflar arasında 5. 6. sınıflar lehine, 7. ile 10. sınıflar arasında 7 sınıflar lehine anlamlı farklar elde etmişlerdir. Dinçer'de (2019) sınıf değişkenine göre Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutunda 7. ve 8. Sınıflar arasında 7. sınıflar lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde ederken, araştırmamızdan farklı olarak Beden

Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutunda ise gruplar arasında anlamlı bir fark tespit etmemiştir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersi yatkınlıkları literatür çerçevesinde tartışılmış olup araştırma bulgularımız literatür ile paralellik göstermektedir. Araştırmamız sonucunda sınıf değişkeni bakımından Beden Eğitimi Dersine Verilen Değer boyutu, Beden Eğitimi Dersine Yönelik Algılanan Yetenek boyutu ve Beden Eğitimi Dersi Yatkınlık Ölçeği toplam puanı bakımından fark olmasını; 5. ve 6. Sınıflarda beden eğitimi ders müfredatlarının genelde oyun formatında işlenmesi nedeniyle öğrencilerin dersi daha çok sevmeleri ve yetenek olarak yeterli düzeyde olduklarını düşünmeleri ile 7. ve 8. sınıfta ders müfredatı işlenirken yeteneğin önemi ortaya çıkmaya başlamasından dolayı bazı öğrencilerde yetersizlik hissi uyanabilmekte dolayısıyla da derse karşı ilginin azalmasından kaynaklanabileceği ifade edilebilir.

Sonuç olarak araştırmamızda elde edilen bulgular çerçevesinde öğrencilerin beden eğitimi dersi yatkınlık düzeylerinin ortalamanın üzerinden olduğu, cinsiyet değişkenine göre gruplar arasında fark olmadığı, sınıf değişkenine göre ise BEDYÖ toplam puanı ile beden eğitimi dersine verilen değer ile beden eğitimi dersine yönelik algılanan yetenek alt boyutlarında 5. ve 6. sınıf öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı farkların olduğu, sınıf seviyesi yükseldikçe beden eğitimi dersine verilen değer ve beden eğitimi dersine yönelik algılanan yeteneğin azaldığı tespit edilmiştir.

Öneriler

1. Araştırmanın farklı değişkenler kullanılarak yapılması önerilmektedir
2. Araştırmanın farklı grupları karşılaştırmaya imkân sağlayacak şekilde yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Akbulut, V. (2021). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin dönüşümsel liderlik algıları, beden eğitimi dersi yatkınlıkları ve motivasyonlarının karma yöntem aracılığıyla incelenmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
- Akbulut, V., ve Öncü, E. (2021). Öğretmen liderlik stiline göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi yatkınlıklarının incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19 (1), 164-178. DOI: 10.33689/spormetre.770272
- Çivril-Kara, R. (2018). *Öğretmen öğretim stiline göre ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi yatkınlıklarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Dinçer, H. T. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersi yatkınlık düzeyleri ile temel psikolojik ihtiyaçları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Erbaş, M. K., Ünlü, H., ve Kalemoglu-Varol, Y. (2015). Turkish Conformation of the Physical Education Predisposition Scale: A Validity and Reliability Study. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(1), 115- 126
- Erbaş, M. K., & Ünlü, H. (2016). The relationship between the levels of physical education predisposition and motor skills of adolescent female students. *Turkish Online Journal of Educational Technology*.
- Erdoğan, A. ve Sural, V. (2021). Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sınav Kaygılarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 13 (2), 82-90. DOI: 10.30655/besad.2021.38
- Evangelou, E., & Digelidis, N. (2018). Students' attitudes and predispositions toward physical education in Greece. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(3), 1624-1631.
- Graber, K. C., Woods, A. M., & Castelli, D. M. (2007). Setting the stage – research into physical activity relationships and children's progress toward achievement of the national standards. *Journal of Teaching in Physical Education*, 26, 338–349.
- Hilland, T. A., Stratton, G., Vinson, D. & Fairclough, S. (2009). The physical education predisposition scale: Preliminary development and validation. *Journal of Sports Sciences*, 27(14), 1555-1563.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (33. b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keskin, N., Öncü, E. & Küçük, K. S. (2016). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum ve öz-yeterlikleri. *SPORMETRE Be-*

den Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14 (1), 93-107. DOI: 10.1501/Sporm_0000000287

- Öncü, E., Gürbüz, B., Küçük Kılıç, S., ve Keskin, N. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the physical education predisposition scale. In İ. Önder (Ed.), *ERPA International Health and Sports Science Education Congress* (pp. 179). Athens: ERPA.
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu SPSS ile adım adım veri analizi* (2 b.). (S. Balcı, & B. Ahi, Çev.). Anı
- Park, İ., Avcı, P. & Bayrakdar, A. (2020). Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Kapsamında Oyun ve Fiziki Etkinlik Kartı Geliştirilmesi. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2 (2), 95-100.
- Rowe, D. A., Raedeke, T. D., Wiersma, L. D., & Mahar, M. T. (2007). Investigating the youth physical activity promotion model: Internal structure and external validity evidence for a potential measurement model. *Pediatric Exercise Science*, 19, 420–435.
- Senemoğlu, N. (2020). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramından uygulamaya* (27 b.). Ankara: Anı.
- Turan, S. (2020). *Okul sporlarına katılan ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitime yatkınlıkları ve beden eğitimi dersindeki sportmenlik davranışlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Welk, G. J. (1999). The youth physical activity promotion model: A conceptual bridge between theory and practice. *Quest*, 51(1), 5–23.
- Yılmaz, G., Yılmaz, B., & Türk, N. (2010). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerine ilişkin öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi (Nevşehir ili örneği). *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 12(2), 85-90.
- Yaşın, İ. (2022). *Beden eğitimi öğretmenlerinin kişilerarası öz-yeterlik düzeyleri ile liderlik yönelimlerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.